

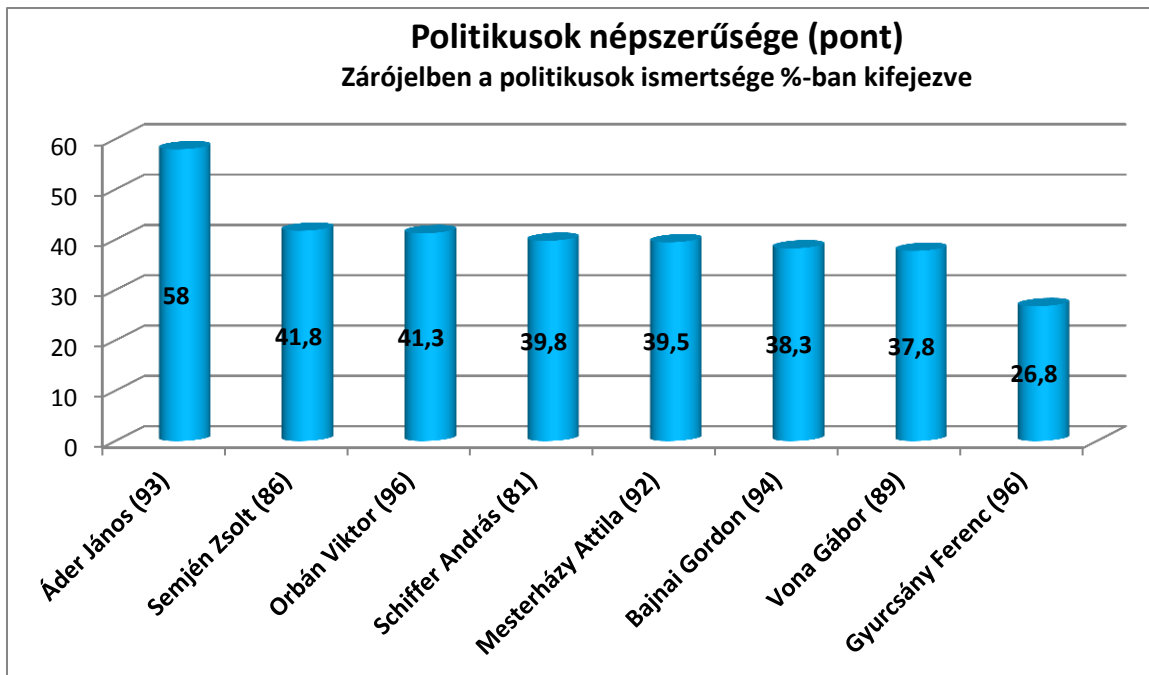
„Iránytű a magyar politikához” – Az Iránytű Intézet decemberi közvélemény-kutatásának eredményei I.

Az Iránytű Politikai és Gazdaságkutató Intézet ezen elemzés keretében publikálja decemberi országos közvélemény-kutatásának eredményeit. Kellő mélységben és összefüggéseiben kívánjuk feltárni a választók aktuális társadalmi, gazdasági helyzettel kapcsolatos percepcióját, értékítéletét, véleményét. Jelen elemzésünk a pártpreferenciákra (ezen belül különösen az Együtt 2014 színrelépése által keltett, politikai erőviszonyokat átrendező hatásokra), a közhangulatra, illetve egyéb aktuális közéleti kérdésekre fókuszál. Kutatásunk országos, 1000 fős reprezentatív mintára épült, a feldolgozott adatok megyei és regionális népességeloszlás, településtípus és településméret szerinti népességeloszlás, nemi és korösszetétel, valamint iskolázottság szerint tükrözik a 18 év feletti magyar lakosság véleményét (3,2%-os hibahatárral). A telefonos megkeresések december 3. és 16. között zajlottak.

Politikusok ismertsége, népszerűsége

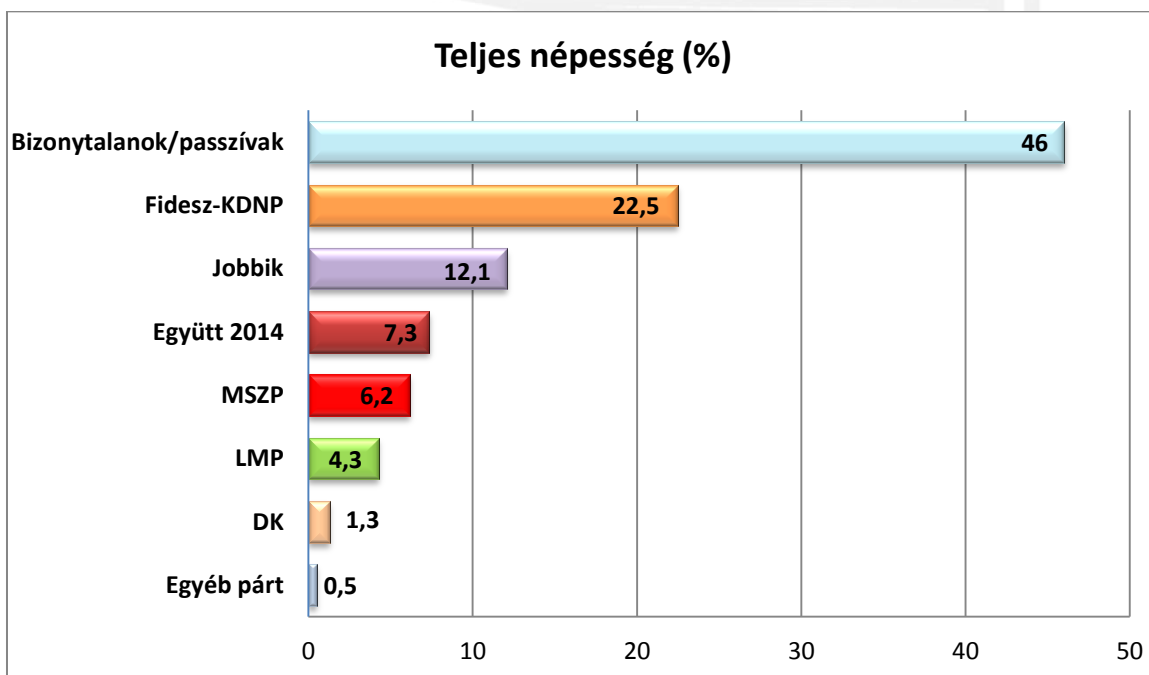
Kutatásunkban felmértük egyes meghatározó politikai szereplők ismertségét, valamint népszerűségét, a köztársasági elnök mellett rákérdeztünk a parlamenti pártok elnökeinek, valamint az LMP frakcióvezetőjének és Bajnai Gordon személyének kedveltségére is. Az ismertség eredményeit százalékban fejeztük ki, ahol a 100% az abszolút ismertség. A válaszadók csupán 4%-a nyilatkozott úgy, hogy nem ismeri Orbán Viktort, illetve Gyurcsány Ferencet, őket Bajnai Gordon követi 6%, majd Áder 7%-kal. Vona Gábort a válaszadók 89%-a ismeri, Semjén Zsoltot ennél valamivel kevesebben. Az LMP frakcióvezetőjét ismeri a lakosság legkevesbé, a válaszadók csupán 81%-a.

A fentebb említett prominens politikusok ismertségén túl felmértük kedveltségük, népszerűségük fokát is, melyet 100 pontos skálán ismertetünk. Az előfeltételezéseknek megfelelően a köztársasági elnök bizonyult a politikusok e körében a legnépszerűbbnek, Áder János személyét a válaszadók az átlaghoz képest kiemelten pozitívrá, 58 pontra értékelték. A legkevesbé kedvelt politikusnak Gyurcsány Ferenc bizonyult, népszerűsége csupán 26,8 pont. Orbán Viktort a köztársasági elnök mellett Semjén Zsolt is megelőzi a népszerűség tekintetében, míg a kormányfő 41,3, addig a KDNP elnöke 41,8 pontos népszerűségnek örvend. A miniszterelnököt az LMP jelenlegi frakcióvezetője, Schiffer András, illetve az MSZP elnöke, Mesterházy Attila követi, 39,8, valamint 39,5-tel. Bajnai Gordon népszerűsége jelenleg 38,3 ponton, Vona Gábor pártelnöké pedig 37,8-on áll.

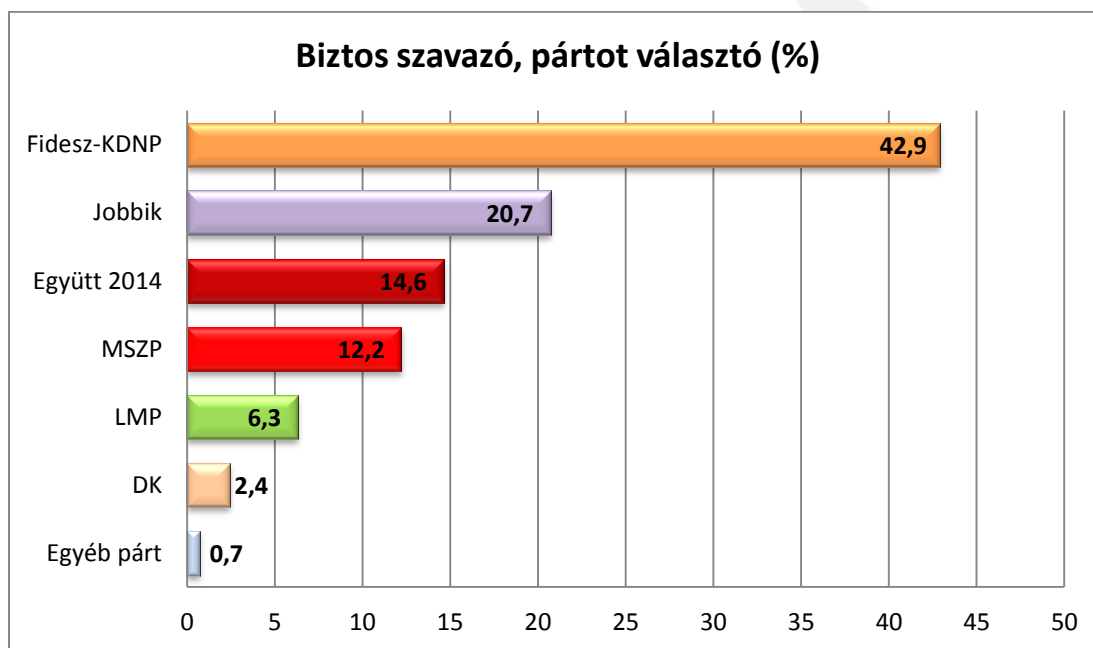

Pártpreferenciák

A teljes népességen belül a bizonytalanok, passzívok aránya 46%, az ebbe a kategóriába tartozó megkérdezettek jórésze baloldali értékpreferenciákkal rendelkezik. Jelenleg is a kormánypártok bírnak a legmagasabb támogatottsággal, 22,5%-kal, a Fidesz-KDNP-t a Jobbik követi, a párt 12,1%-kal vezető ellenzéki erő. A radikális párt mögött a harmadik helyen az MSZP-t is megelőző Együtt 2014 áll, 7,3%-os támogatottsággal. A szocialisták 6,2%-kal bírnak a teljes népességen belül, míg az LMP és a DK küszöbhatár alatt, előbbi 4,3%-on, utóbbi 1,3%-on áll.

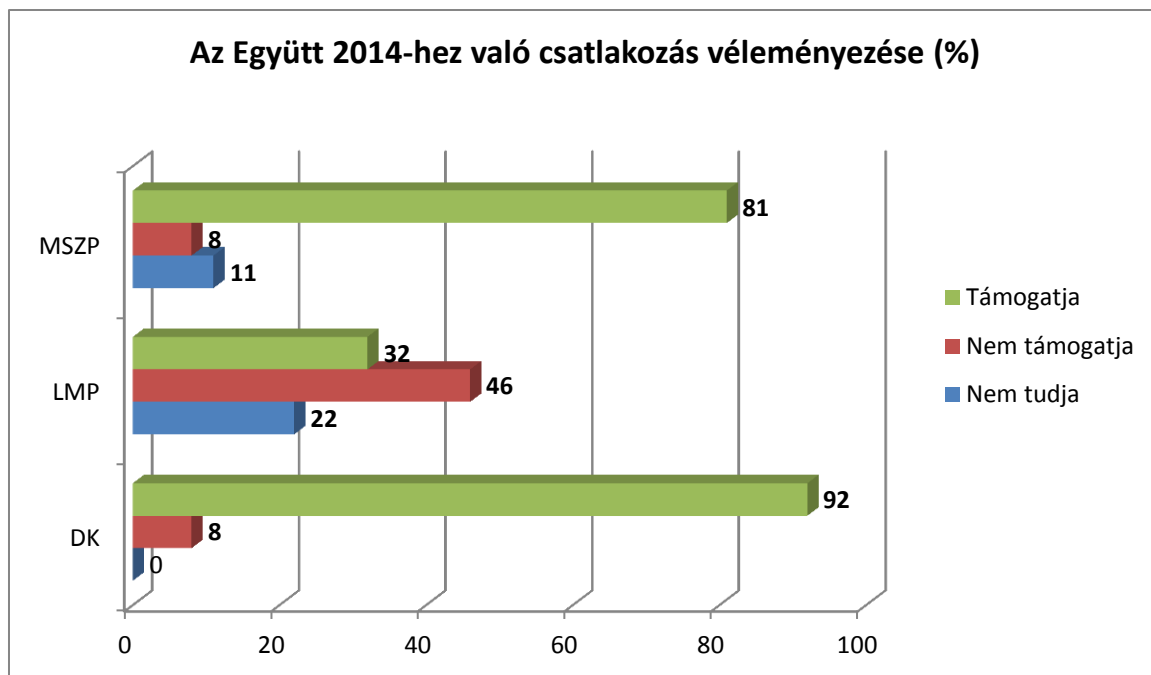

A pártpreferenciával rendelkező és részvételét biztosra ígérő választók körében a Fidesz-KDNP 42,9%-os támogatottsággal rendelkezik. A Jobbik a pártot választani tudó biztos szavazók köréből 20,7%-ot tudhat maga mögött, míg az Együtt 2014 14,6%-ot. Az MSZP 12,2%-os támogatásra számíthatna egy most vasárnapi választáson, csaknem duplázva az LMP támogatottságát. A DK jelenleg 2,4%-on áll, 0,7% pedig egyéb pártra adná voksát.

Együtt 2014

Kutatásunkban rákérdeztünk, hogy „egy jövő vasárnapi választáson” az LMP-re, valamint a DK-ra voksolók támogatnák-e pártjuk Együtt 2014 mozgalomhoz való csatlakozását. A DK szavazói egyértelműen a csatlakozás pártján állnak, azt mintegy 92%-uk preferálná, ugyanakkor csupán 8% ítélné azt negatívnak. Az MSZP-t támogatók ennél valamelyest bizonytalanabbak, 11%-uk nem tudja megítélni, ám ők is magas arányban, 81%-ban támogatnák a csatlakozást és szintén csupán 8%-ban utasítanák el. Az LMP szavazóinak megosztottsága alátámasztja a pártban zajló, csatlakozást övező vitákban artikulálódó nézetkülönbségeket, hiszen 32%-uk támogatná a csatlakozást, szemben a 46%-kal, emellett a határozatlanok aránya is igen magas, mintegy 22%.

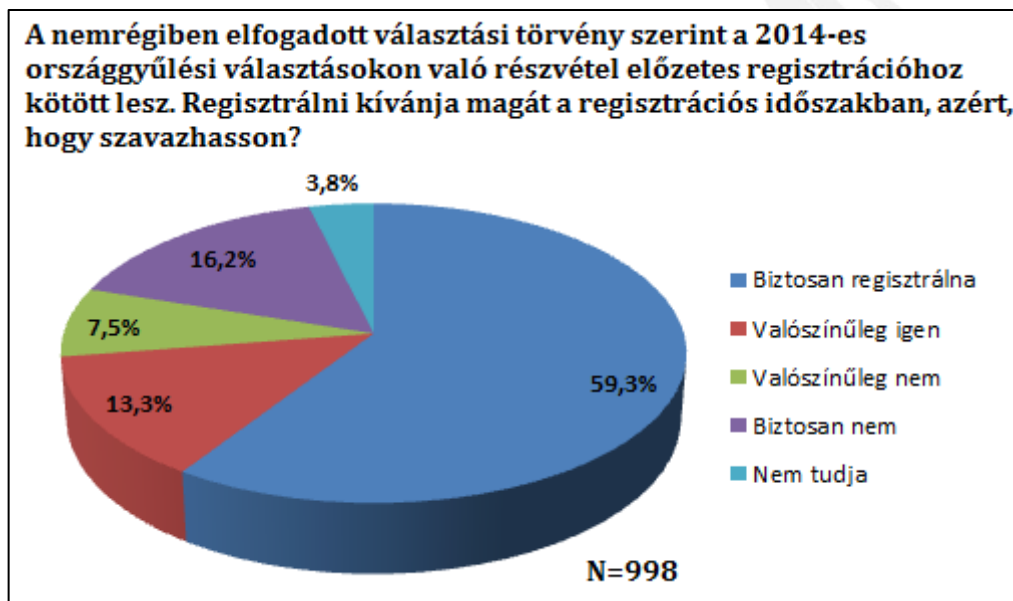
A csatlakozás támogatását és elutasítottságát mutató arányok jórészt megfelelnek azon arányoknak, melyek a csatlakozás esetén egy jövő vasárnapi választáson az Együtt 2014-et támogatókat mutatja az MSZP, a DK, valamint az LMP szavazói körében. A DK szavazóinak válasza e kérdésben teljesen következetesen megegyeznek a csatlakozás támogatásáról vallott véleményükkel, 92%-uk támogatná az Együtt 2014-et a DK csatlakozása esetén, 8%-uk pedig nem. Az MSZP-t preferáló szavazók 85%-ban támogatnák az Együtt 2014-et, 5%-uk pedig teljesen elutasítja. Az LMP szavazói pedig annak ellenére, hogy csupán 32%-uk támogatná a csatlakozást, egy jövő vasárnapi választáson 58%-ban az Együtt 2014-re adnák szavazatukat, s csupán 24%-uk nem tenné ezt.

Kutatásunkban mindezek mellett fel kívántuk mérni az Együtt 2014 szavazói közt, hogy a mozgalmon belül van-e olyan politikai erő, melyet elsődlegesen támogatnak, és ha igen, melyik az. Az eredmények alapján 56%-nak nincs ilyen elsődlegesen preferenciája. A fennmaradó 44%-on belül legnagyobb arányban, 17,7%-ban Bajnai Gordont (illetve a Haza és Haladás Alapítványt) nevezték meg preferenciának, míg az MSZP-t 13,7% támogatja. A preferenciával rendelkezők szintén 4%-a a DK-t, míg 5,5%-a a Szolidaritást nevezte meg. Bár az LMP hivatalosan elutasította az Együtt 2014-hez való csatlakozást, 1,2% mégis a pártot választotta.

Választási részvétel és előzetes regisztráció

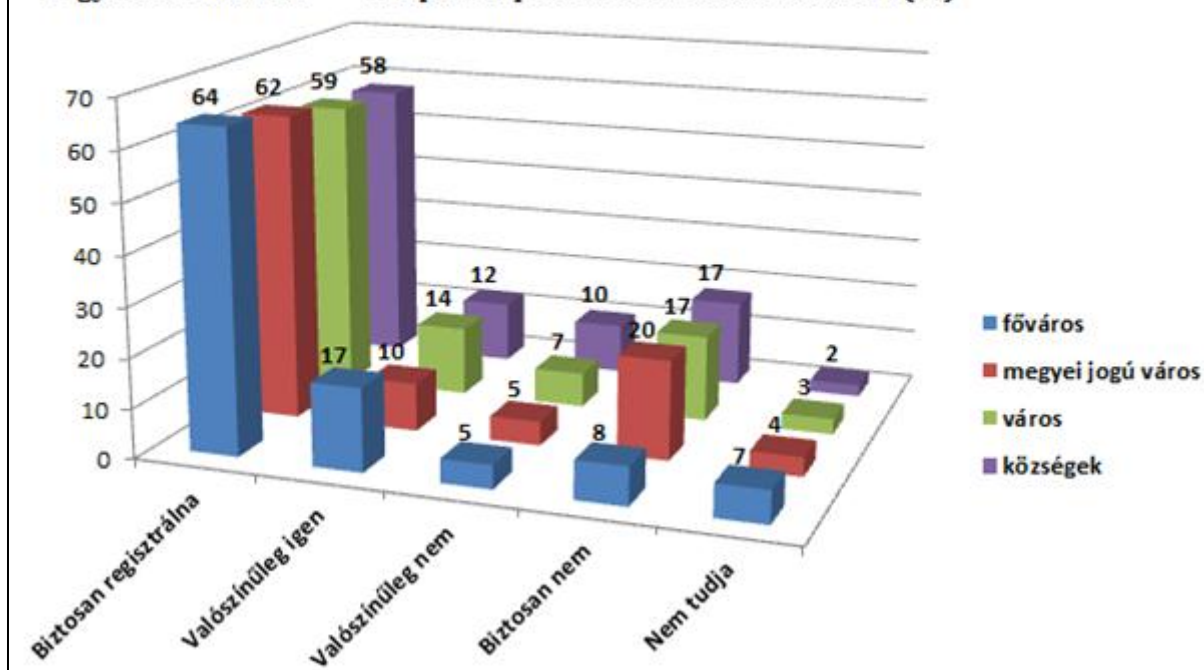
A megkérdezettek közel 60%-a tekinthető aktív szavazónak, 13%-uk pedig teljes mértékben elzárkózik egy „jövő vasárnap” esedékes országgyűlési választáson való részvételtől.

Az új választási eljárásról szóló törvényben szereplő előzetes választói regisztráció (előzetes feliratkozás) jogintézményének bevezetése kapcsán is megkérdeztük a választópolgárokat. A kérdés a következőképpen hangzott: „A nemrégiben elfogadott választási törvény szerint a 2014-es országgyűlési választásokon való részvétel előzetes regisztrációhoz kötött lesz. Regisztrálni kívánja magát a regisztrációs időszakban, azért, hogy szavazhasson?” Amíg a válaszadók (N=998) 59,3%-a „biztosan regisztrálna”, 13,3%-a „valószínűleg igen”, addig 16,2%-uk „biztosan nem” tenné meg ezt, 7,5%-uk „valószínűleg nem”, 3,8%-uk pedig még „nem tudja”.

A regisztrációs hajlandóságot megvizsgáltuk különböző szempontok (biztos pártválasztók régió, településtípus, korösszetétel) szerint is, mely az előzetes választási feliratkozás politikai és szociológiai aspektusaira is rávilágít. A kapott eredményeket a következő ábrákkal szemléltetjük.

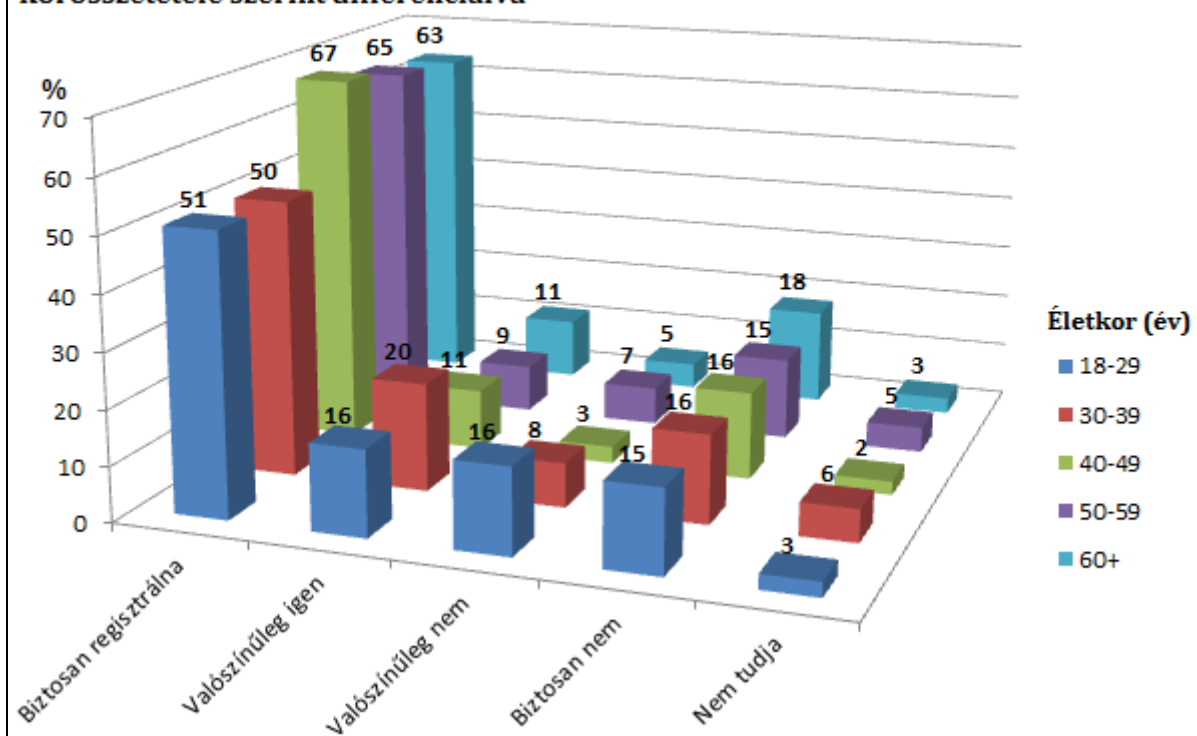
"A nemrégiben elfogadott választási törvény szerint a 2014-es országgyűlési választásokon való részvétel előzetes regisztrációhoz kötött lesz. Regisztrálni kívánja magát a regisztrációs időszakban, azért, hogy szavazhasson?" - Településtípusok szerint differenciálva (%)

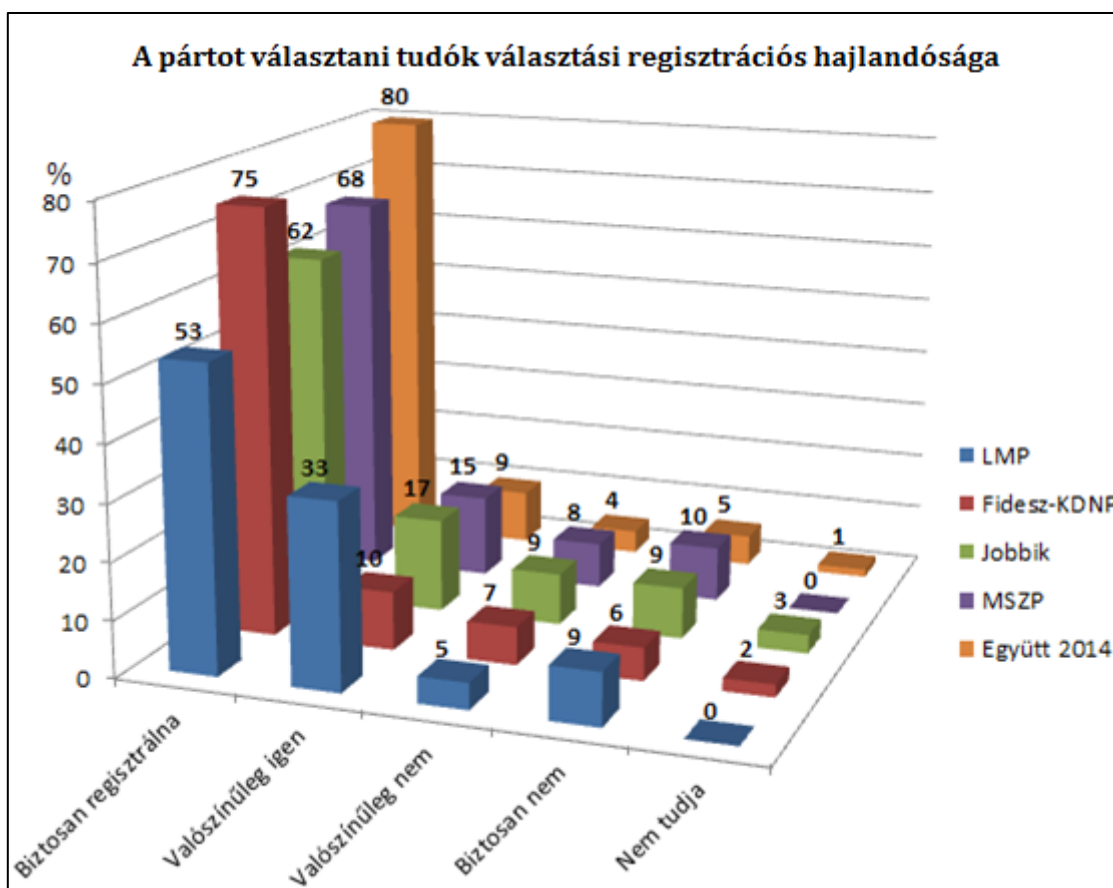
A fentebbi diagramon is jól látható, hogy a településméret (illetve lakosságszám) csökkenése és a regisztrációs hajlandóság között negatív lineáris összefüggést fedezhető fel, vagyis a fővárostól a községekig haladva átlagosan minél kisebb a településméret, várhatóan annál kisebb a regisztrációs hajlandóság. Ez az eredmény annyiban mindenképp meglepő, hogy a korábbi általános országgyűlési választások alkalmával tapasztalt trendhez képest (ez a 2010-es választásokra csak fenntartásokkal áll) a főváros és a megyei jogú városok mellett jellemzően az aprófalvak lakossága is az országos átlag feletti részvételi hajlandóságot mutat. Régiós összehasonlításban mintánk alapján szembetűnő volt, hogy a Dél-Dunántúl esetében a biztosan regisztrálók számaránya szignifikánsan elmarad az országos átlagtól.

A korösszetétel vonatkozásában elmondható, hogy amíg – a kapott válaszok alapján – a választásra jogosult fiatalabb korosztályok meglehetősen passzívnak bizonyultak, addig a 40 év feletti, valamint az idősebb generációk jóval nagyobb választási regisztrációs hajlandóságot mutattak. Tehát egy viszonylag éles generációs törésvonal figyelhető meg a 18-39 év közötti és a 40 év feletti életkorú választói korcsoportok viszonyában. Erről tanúskodik a következő oszlopdiagram is.

"A nemrégiben elfogadott választási törvény szerint a 2014-es országgyűlési választásokon való részvétel előzetes regisztrációhoz kötött lesz. Regisztrálni kívánja magát a regisztrációs időszakban, azért, hogy szavazhasson?" - A válaszadók korösszetétele szerint differenciálva

Az előzetes választási regisztráció választói részvételre gyakorolt hatásainak vizsgálata során megnéztük, hogy várhatóan mekkora mértékű lesz az egyes pártok szimpatizánsainak „lemorzsolódása”, vagyis azt, hogy az előzetes feliratkozás intézménye mely pártok számára kifejezetten kedvezőtlen hatású. Adataink szerint egy jövő vasárnapi választáson részvételüket biztosra ígérő biztos pártválasztók körében leginkább az MSZP (~10%), majd az LMP (~8%), illetve a Jobbik (~6%) szimpatizánsait érinti leginkább ez a lemorzsolódás, míg a legkevésbé az Együtt 2014 (~1,6%), valamint a Fidesz-KDNP (~3,4%) biztos választói bázisát. A biztos pártválasztók mellett érdekes lehet még a pártot választani tudók regisztrációs hajlandósága is, melyet a következő diagram szemléltet.

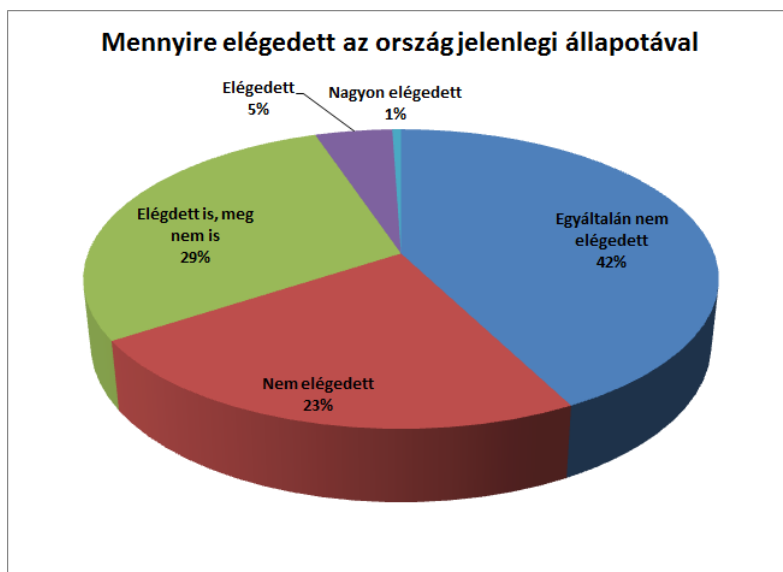

Az ország jelenlegi állapotának megítélése

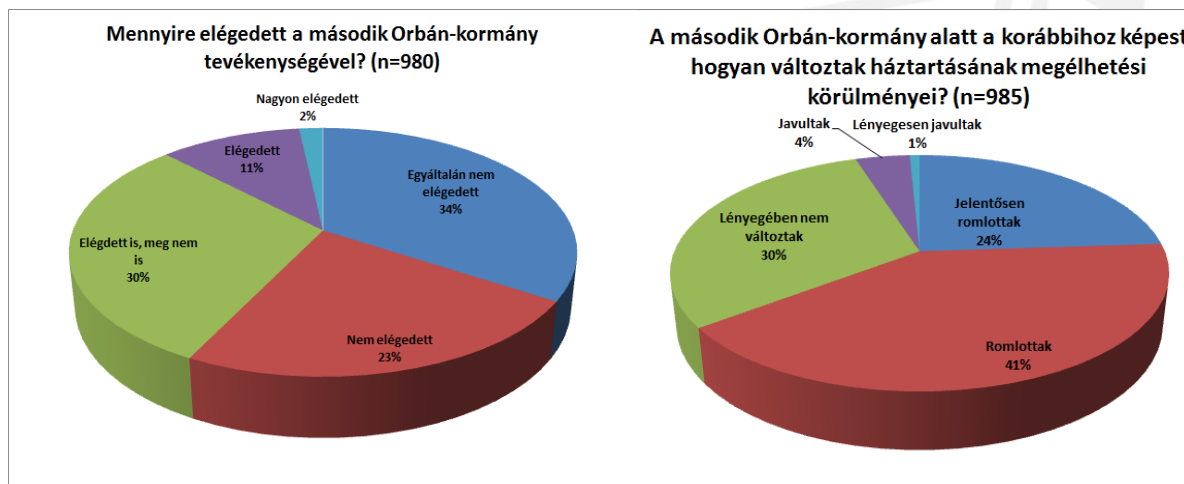
A választók politikai, illetve gazdasági közérzete a pártpreferenciák kialakításának egyik meghatározó eleme. Ennek megfelelően közvélemény-kutatásunkban május után újra felmértük a választók hazánk jelenlegi állapotáról alkotott véleményét, rákérdeztünk a kormányzat két éves teljesítményére, valamint a háztartások megélhetési körülményeinek változására. A kormány tevékenységének általános megítélését a kutatás e három elemének eredménye külön-külön is kiválóan tükrözi, az összesítésükből súlyozással létrehozott index pedig jól alkalmazható a választók politikai, gazdasági közérzetének közelebbi vizsgálatára. A kormányzati ciklus félidejére vonatkozó választói elégedettség mérésére a kutatás 1-5 fokozatú Likert-skálát (1: egyáltalán nem elégedett – 5: nagyon elégedett) alkalmaz.

A kutatás eredményei szerint a megkérdezettek abszolút többsége nem elégedett az ország helyzetével. A mintegy 65,5%-nyi nem elégedett választón belül pedig kiemelkedően magas, kétharmados arányt képviselnek az egyáltalán nem elégedett válaszadók. Májusban még „csak” a választók 56%-a nem volt elégedett, az egyáltalán nem elégedett választók aránya pedig közel a duplájára nőtt fél év alatt. A kifejezetten elégedettek aránya a korábbiakhoz hasonlóan kevesebb mint 1%. Érdeemes kiemelni, hogy

a Fidesz-KDNP 2010-es szavazóinak elégedettsége májushoz képest szignifikánsan nőtt, jelenleg lényegesen magasabb (2,75) az országos átlagot jelentő 2-es értéknél.

A kutatás eredményei szerint a megkérdezettek több mint fele, 56,4%-a elégedetlen a Fidesz-KDNP kormány eddigi teljesítményével, ezen belül pedig e kérdés kapcsán is igen jelentős a kifejezetten elégedetlenek száma (33,4%). Az átlag (2,26) - hasonlóan a korábbi felmérésünkhöz – igen gyenge minősítést mutat. A teljes népesség májushoz képest kritikusabb a kormánnyal szemben, különösen az „egyáltalán nem elégedettek” aránya nőtt meg. Az MSZP, illetve az Együtt2014 szavazói szinte teljesen rossznak ítélik a kormány munkáját.

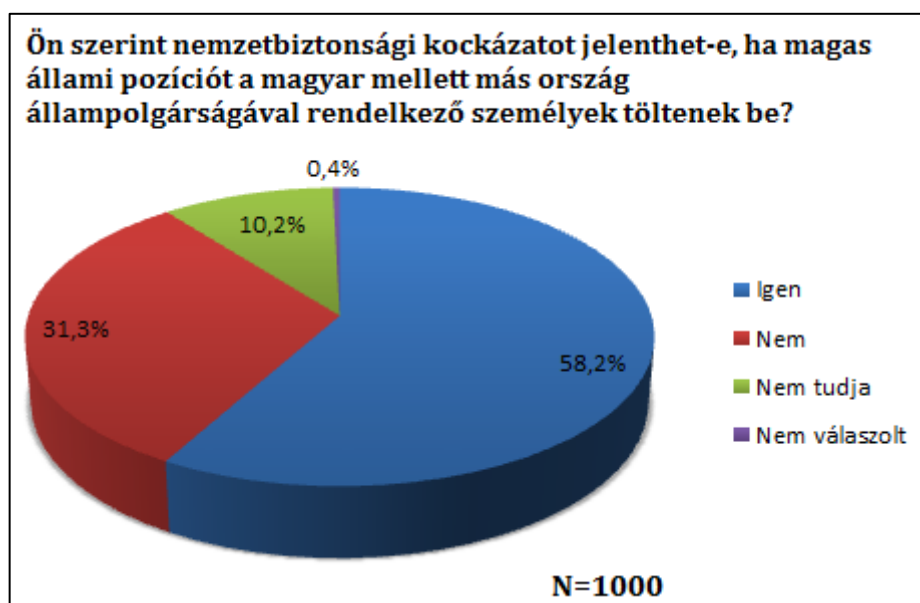
Az ország jelenlegi helyzetének, illetve a kormányzás elmúlt két évének negatív értékelése mellett a megkérdezettek nagy többsége (63,8%-a) háztartása anyagi helyzetének romlásáról számolt be. A választlók 23,6%-a ráadásul nagymértékű romlást tapasztalt. Az átlagos elégedettségi index 2,2-es értéken áll, ami kitűnően mutatja a háztartások anyagi helyzetének 2010 óta bekövetkezett romlását.

Iránytű Közéleti Barométer

Az általános közérzet változásának nyomon követése érdekében a fenti kérdések eredményeiből létrehozott Iránytű Közéleti Barométer (IKB) mintegy, a közérzetre vonatkozó eredményeket egy indexben megjelenítő mutató segítségével nyomon követhetővé válik az általános választói elégedettség változása. A 100 fokú skálán mért IKB index 2012 májusában 33,4 ponton állt, decemberben 25,5 pontra csökkent, egyértelműen negatív folyamatot jelezve a választók kormány és ország feletti értékítéletének változásában.

Többes állampolgárság magas állami pozícióban – nemzetbiztonsági kockázat?

Az Iránytű Intézet aktuális (ad hoc) közéleti, politikai kérdésekben is kikérte az állampolgárok véleményét. A novemberben nagy vihart kavart parlamenti felszólalás kapcsán tettük fel a következő kérdést: „Ön szerint nemzetbiztonsági kockázatot jelenthet-e, ha magas állami pozíciót a magyar mellett más ország állampolgárságával rendelkező személyek töltenek be?” Az összes megkérdezett (N=1000) 58,2%-a vélekedett úgy, hogy valós kockázatot jelent a fentebb említett tényező („igen”), míg 31,3%-uk a „nem” választ jelölte meg, 10,2% nem tudott állást foglalni a kérdésben („nem tudja”), 0,4% pedig nem válaszolt. A kérdésre adott válaszok megoszlását a következő diagram szemlélteti:

A közvélemény-kutatás további adatait, egyéb témaköreit januári elemzésünkben dolgozzuk fel.

E-mail: info@iranytuintezet.hu

Honlap: www.iranytuintezet.hu

Blog: www.iranytuintezet.blog.hu

www.facebook.com/iranytuintezet

Telefon: +36-1-700-0760

Fax: +36-1-700-0770